

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gid. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gid., za četert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXXV.

V Ljubljani, 3. listopada 1882.

List 44.

Izgledi bogoljubnih otrok iz vsih časov kresćanstva. III.

3. Sv. Stanislav Kostka.

(Dalje.)

e) *Ljubezen Marijna.*

Tudi o tem je naznanjeno dvoje: od otročjih lét je Stanislav Marijo zmiraj priserčno častil in detinsko ljubil; pa tudi Mati Božja se mu je skazovala nenavadno milostna in dobrotljiva.

Kar ga je na Marijo spominjalo, bilo mu je naj ljubše; kdor mu je o Marijni slavi govoril, ga je naj raji poslušal; o Mariji govoriti, Marijne bukve brati in Marijne molitve moliti — to mu je bila nebeška radost. Če so imeli v šoli tako zvane „proste“ naloge, da si je lahko vsak sam izbral reč, o kateri je hotel pisati, izbral si je in pisal naj raji kaj v čast in slavo svoji nebeški Kraljici. Če je kje zagledal imé Marijno, ga je poljubil, ozerl se proti nebu in spošljivo pozdravil svojo preljubo Mater. Na strani v bukvah je večkrat zapisal imé Marijno, ali pa prošnjo: „Marija! bodi mi milostljiva“. Kadar je slišal pri Jezuitih popoldne peti „Salve regina!“ mu je angeljsko obličje žarelo čišćenja do Marije in veselja. Na Dunaji so imeli takrat plemeniti mladenčiči med seboj posebno družbo za počišćenje Matere Božje. Stanislav je bil te družbe naj gorečniši ud. Tako je že v prvi mladosti sveti mladenček Marijo častil in ljubil.

Marija mu je pa tudi do detinsko ljubezen tako lepo povrnila, da malokteremu častivcu tako. Takrat, ko je zaničevani Stanislav na Dunaju bolan ležal, vsak trenutek pričakovanje zadnje ure, — takrat pride naj boljša Mati nebeška sama obiskat svoje ljubljeno dete v nevarni bolezni. Res je namreč mislil, da je obhajilo, ki ga je od angelja prejel, popotnica za njegovo smert, in zdaj zdaj, meni, da mu bo treba stopiti iz časnosti v večnost: — kar se mu Mati Božja prikaže z božjim Sinom v naročji! Z nezmerno ljubeznjivostjo se vstopi nebeška Kraljica k njegovi postelji, položi k njemu Jezuska, da ga sme objeti in božje Dete objema njega! Potem mu zapové, naj stopi v družbo Jezusovo. Slednjič mu dodeli tudi zdravje. Čez nekaj dni je že mogel iti v cerkev zahvalit se Bogu in preljubi Materi Božji.

Marija mu je pomagala tudi premagati mnogoverstne zapreke, ki so mu branile stopiti v jezuitovski red. Ko je slednjič v Rimu sprejel redovniško obleko, se mu je zdelo, kakor da jo sprejme iz roke svoje Gospe in Matere Marije. V samostanu je s svojimi tovarši velikokrat in rad govoril o Materi Božji. Hvalil je njeno čast in povzdigoval njene brezštevilne prednosti; poveličeval je njene čednosti in popolnosti; čudil se je neizmérni slavi in sreči, ki jo vživa v nebesih. In da bi po vrednosti oznanjal slavo Marijno, posluževal se je tako krepkih in vzvišenih izrazov, da je bilo lahko spoznati, da so mu od zgoraj navdihnjeni. Iznášel je nove hvalnice, nove naslove, s katerimi je Marijo častil; rabil je nove prilike in podobe, da bi bolj povikševal njene zasluge. Popisoval je prikazovanja presv. Device, našteval njene milosti in pripovedoval čudovite izgleds njenega varstva. In vsa ta zgovernost izvirala mu je iz čistega studenca goreče ljubezni.

Nobenega dela ni pričel, da bi se pred ne bil obernil do ene ali druge izmed mnogih cerkev, ki so v Rimu presveti Devici posvečene, ter prosil njenega blagoslova. Pri molitvi se mu je že skor z neko gotovostjo na obrazu poznalo, ali moli Marijne molitve; kajti, zapazili so, da takrat, ko je molil rožni venec ali Marijne dnevnicke, je sijalo njegovo čelo tako pobožno in tako ljubeznjivo, kakor bi se mu bila Marija vidno prikazala in bi se ž Njo vpricho pogovarjal.

Na praznik Marije Snežnice je nekikrat spremljal patra Emanuela v neko Marijno cerkev. Med družim pogovorom vpraša mladega novinca, kako zelo ljubi Mater Božjo. Stanislav ne vé družega odgovoriti, kakor prelepe besede: „Kaj vam hočem reči, saj je moja Mati!“

Vsled tolike detinske ljubezni do nebeške Matere je bilo tudi njegovo zaupanje do Nje neomejeno. Kar je potreboval, prosil Jo je s tako zaupljivostjo, kakor prosi otrok svojo ljublieno mater; pa kar je prosil, je tudi prejel. Njegovi verstniki so imeli navado reči: Kdor hoče od nebeške Kraljice kako milost prejeti, naj se oberne do Stanislava in njegovim rokam naj izroči svojo prošnjo, — Svojemu Benjaminu ne bo ničesar odrekla.

Ni mu odrekla tudi njegove naj priserčniše in zadnje prošnje, o kateri bo zdaj govorjenje.

f) *Marijin praznik v nebesih.*

Sv. Stanislav je bil pristopil v Jezusovo družbo v oktobru 1567 v Rimu, 17 lét star. Naslednje leto je prišel slavni Peter Kanizij v Rim in je imel 1. avgusta prelepo pridigo za novince. Opominjal jih je, kako naj čas dobro in skerbno porabijo ter vsak mesec tako goreče pričnejo kakor bi bil zadnji, rekoč, da življenje je kratko, da en mesec bo gotovo za vsacega zadnji, da je lahko že zdanji, da ga mora tedaj vsak tako preživeti, kakor bi bilo treba tisti mesec umreti.

Novinci so se potlej pogovarjali o prelepi pridigi. Tù pravi Stanislav: „Naj bodo te besede za vse opominjevanje svetega moža, za-me so naravnost glas božji, kajti v tem mesecu bom umerl.“

Štiri dni potem je spremljal patra Emanuela v neko cerkev Matere Božje. Začneta se pogovarjati o bližnjem prazniku Marijnega vnebovzetja. Stanislav meni, da se ta prelepi praznik tudi v nebesih vsako leto praznuje kakor na zemlji. Potlej še pristavi: „In jaz upam, da bom zdaj pri prvem praznovanju že pričujoč“. — Patru se zdi to govorjenje le pobožna želja mladenčeva in se nasmeje. Kajti, da bo res umerl, tega ni mogel misliti; bil je še mlad, čverst in zdrav.

Vendar Stanislav je močno hrepnel po svoji nebeški Materi in molil, da bi kmali k Njej prišel v nebesa.

V začetku avgusta si je bil odbral za patrona tega mesca sv. Lavrencija. Na praznik tega svetega mučenca, 10. avg., se mu je priporočal naj mu pomaga Mater Božjo prositi, da bo v praznik Njenega vnebovzetja že mogel v nebesih pri Njej biti. Tudi je to prošnjo do Marije spisal na papir, kakor bi Ji hotel pismo poslati. Ta list si je djal na persi in tako šel na god sv. Lavrencija k sv. obhajilu. Po sv. obhajilu je zopet prosil svetnika, naj izroči njegovo serčno željo Materi Božji.

Ta želja je imela biti kmali uslišana. Še tisti dan ga je zvečer obšla neka slabost. Moral je iti v posteljo. Tovarišem, ki so ga spremili v sobo, naravnost reče, da bo v malo dneh umerl. To je bilo v sredo. V petek zvečer se je preselil v drugo pripravnišo sobo. Preden se vleže, poklekne na tla in moli nekoliko časa, potem pokriža posteljo in z veselim obrazom reče: „To je moja zadnja bolezen in s te postelje ne bom več vstal“. In ker so bili tovarši prestrašeni, je pristavil: „No, če je Božja volja“.

V nedeljo zjutraj, 14. avg., merzlica sicer ni bila hujša, vendar je rekel Stanislav strežniku, da bo prihodnjo noč gotovo umerl. Ta pa se smeje, rekoč: „Pač bi bilo treba večega čudeža, da bi kdo za tako majhno boleznijo umerl, kakor pa se ozdravil“.

Toda nekaj ur pozneje se je že pokazalo, da je Stanislav govoril resnico; kajti nenadoma je omedlel. Prednik in drugi so prihiteli in ga s pripravnimi pripomočki zopet k zavednosti spravili.

Kmali potem mu pridejo zopet nove slabosti. Začne ga mraziti; merzel pot se prikaže na čelu in tako je slab, da se skor premakniti ne more.

Zdaj prosi prednika, naj ga položijo na tla, da se bo kot spokornik na zadnjo uro svojega življenja za smert pripravil in v ponižnosti sprejel slednjikrat svojega Boga. Prošnja se mu usliši in položijo ga na tla na rahlo blazino.

Proti večeru opravi spoved in potlej mu prinesó sv. popotnico.

Ko pride mašnik s presv. Rešnjim Telesom, svetniku obličje zažari, oči zabliskajo in onemoglo telo se mu radostno poživi. Vsi pričujoči se morajo jokati, ko divjijo pobožnost svetnikovo. Podeli se mu tudi sv. po-

slednje olje; pri molitvah sam veselo odgovarja z veliko pobožnostjo.

Vprašajo ga, je li pripravljen po Božji volji že umreti, ali želi še dalje živeti. Stanislav odgovori: „Pripravljeno je moje serce, o Bog, pripravljeno je moje serce!“

Okrog njegove postelje je stalo več sobratov, ki so se pobožno z njim pogovarjali. Stanislav jim odgovarja s tistim angeljskim veseljem, ki mu je ostalo prav do zadnje ure. Oči je obračal proti nebu, z duhom bil je pri Bogu.

Večkrat se je ozerl na malo podobico Matere Božje, ki jo je imel pri postelji, in jo je s prav veliko udanostjo poljuboval. Okrog roke imel je ovit molek. Neki pater ga vpraša, čemu mu je molek, ker ne more več moliti. Svetnik odgovori: „To je res, da ne morem; pa spominja me vendar moje dobre Matere,“ — Potlej mu pater spet pravi: „Vaše veselje bode kmali večje, ko boste stali pred Njo, gledali Njeno veličastvo in smeli poljubiti Njeno roko!“

Pri teh besedah se je bolnik kakor na novo oživil; veselo povzdigne roke kviško in hrepeneč obrača proti nebu oči. Potem zopet vzeme podobo Matere Božje, jo nekaj časa gleda, goreče se priporoča svoji ljubi Materi; zopet jo poljubi in pritiska na serce.

Tako je prešlo polovica noči. Po polnoči je bil čedalje slabiji. Prosil je, da bi smel še enkrat svoje sobrate novince videti. Kmali se zberó okrog smertne postelje svojega tovarša. Stanislav se poslovi od vsih in jih prosi za odpušcanje, če jim je znabiti kdaj slab izgled dajal. Potem se oberne do prednika in pravi: „Čas je kratek; ostaja le še, da se pripravimo.“

Pričujoči so pokleknili poleg njegove postelje in molili. Tudi sam je priserčno molil v latinskem jeziku; zahvaljeval se je Bogu s prav serčnimi besedami, prosil ga, naj mu odpusti vse pregreške in sprejme v miru njegovo dušo. V rokah derži križ Jezusov; pobožno poljubljuje rane na nogah, na rokah in na strani, — svojo nedolžno glavico pa nasloni na ternjevo krono.

Čedalje bolj postane molčeč in zamišljen. Slednjič se mu hipoma obraz spremeni; vidi se mu, da je zamaknjen v neskončni sreči v neko drugim nevidljivo bitje. Marija, njegova preljubeznjiva Mati, se mu prikaže v zadnji uri, kakor se mu je nekaj prikazala v njegovi nevarni bolezni na Dunaju. Takrat mu je velela, naj stopi v družbo njenega Sina na zemlji, zdaj pa ga pride povabit v nebeško družbo Jezusovo. Družba svetih devic Marijo spremljuje; in vidi se, kakor da se ž njimi pogovarja in one z njim. Med tem izdihne svojo blago dušo tako mirno, da skoraj ne zapazijo trenutka njegove smerti. Prečudno srečno smehljanje se še po smerti vidi na njegovem obličji. Bilo je okoli treh po polnoči, tedaj jutranja zora zaželjenega dneva, vnebovzetja Marijnega; smel ga je toraj v nebesih obhajati, kakor je bil sprosil svojo ljubljeno Mater.

Tako umirajo pravi Marijni otroci:

(Konec nasl.)

Začetek sol in izreja.

Kdo bo štel nezmérne množice, ki se zbirajo zdaj po šolskih sobah? Koliko otrok in sploh mladih ljudi gre z dežele v mesta, in koliko jih je v šolah po deželi! Tù veljá nekako veliko vojsko. Res vojska: proti nevednosti in proti neoliki, proti spačenosti se ima boj bití. Mladino veljá izrejati, olikovati, odgojati. Kako silno tehtna je ta naloga! Blagor odgojiteljem, kateri jo umevajo, — prav umevajo!

Čita se: „Blagoslovljenje nove šole“. Kako pomembno! Kje je bolj potreba blagoslova, kakor v šoli, kjer se goji in omikuje, kar je staršem in srenjam naj dražšega, — to so njihovi lastni otročiči. Procesija k šoli, se prične z „božjim razpelom“, za katerim gre mladina, srenjski možje z županom, okrajni glavar — vsi odkriti, in za njimi duhovstvo; — tudi v sobi je že podoba Križanega, in zunaj napis: „Vse za vero, cesarja in domovino“. Okrajni glavar in župan po opravljenem blagoslovu govorita in povdarjata, da otroci naj se odgojajo „v keršanskem duhu“. Obhod se verne v cerkev in opravi se slovesna sv. maša za pomoč božjo, za darove sv. Duha v novi šoli.

Tako smo brali te dni in tako ima biti, poá to zastavo in s takim ravnanjem je upati sreče v novi šoli in v vsaki šoli.

V tako „blagoslovljeno“ poslopje se bodo zbirali naj lepši cvetki srenje, mali otročiči. O kaj je vse na tem zastavljeno, da se prav, primérno, koristno učijo in izrejajo!

Kakošne imenitne zmožnosti so od večnega Stvarnika djane v té mlade klice, ki se imajo razvijati, razcvitati in poslednjič že čez malo lét tudi same blagor razširjati med druge!

O vi gojitelji, koliko dela vas čaka, koliko tehtnega dela! Tú so telesne in duhovne moči, umove, npravne, serčne zmožnosti, v kterih je zedinjeno otrokovo bitje in človeška vrednost. Te zmožnosti, te moči bo treba obdelovati, razvijati, vaditi in uriti, vterjevati, jim pomagati k popolnemu razcvetu. Um in pamet, volja in serce, naravni in verski čut se mora gojiti v zvezi in v edinosti. Kako natanko je treba gledati na to, da se vse moči lepo vâtric razvijajo, ne da bi se nekatere zanemarjale in bile od družih preraščene in zamorjene. Zanemarjenje in zamorjenje nekterih zmožnost, n. pr. oblaževanje serca s pomočjo sv. vere, stori, da otrok ostane divji ali pa pozneje obdivjá, če ni dosti olikan, ter bode hrastov, nevljuden, osóren in brez občutka do družih, pretepavec, netrézen v vsih ozirih, pobijavec itd.

Otrok se ima omikati, izrediti in odgojiti, da bo koristen svojim domá, svoji srenji in domovini.

Blažiti, boljšati se, popolnoma prihajati mora tako, da se v sedanjem življenji, ki tako naglo mine, pripravlja na drugo, nemisljivo, večno srečno življenje.

To mora izreja dosegati, kar se naj več dá, že v začetnih šolah; to se mora naljevati tudi v višjih naukih; če ne, je njih bistvo zgrešeno, njih cilj in konec skažen.

Izrejati otroka — to je dolžnost očetova, dolžnost materina že v prvem začetku. To dolžnost ima nadaljevati Cerkev in država zlasti s pomočjo šole in drugotnega pouka, kar mora po božji naredbi biti s Cerkvijo zedinjeno. Odgoja mladine je sveta dolžnost tolikih šolskih in še družih vradnij po svoje; dolžnost je posebej tudi srenj. Pri tem imamo veliko in tehtno besedo na sercu. To namreč: Če se več mladine zbira v kakem kraju, kakor je to po mestih, z bolj čujočim očesom so vikši zavezani odpravljati spotikljeje, ki bistveno stran dobre izreje ovirajo, spodkopujejo ali celó uničujejo. Razmére učilniških prostorov in krajev za razne spole so silo tehtna reč, na kar se velikrat nič ne gleda, ali pa se še nalaš nasproti dela. Pred Božjo sodbo in pred človeškim umnim občutkom neodgovorljivo je, ako se po mestih in krajih, polnih odgojne mladine, terpé organi, prilike, naprave, bitja, sp'oh predmeti „publici scandali“. Bodo mar med volkovi in hijenami varne jagnjeta?! Bodo li se razcvitale nežne cvetke po strupeni zemlji, ali pod obnebjem, koder slana pari, mraz smodí?! „Vae hominibus propter scandalanum!“

Otrok se mora zgodaj vaditi, da vé s v o b o d o prav rabiti, se sam hudega varovati, sam s svojo delavnostjo

svojo izrejo pospeševati. Učeni Dupanloup pravi: „Otrok je npravno bitje, s prostostjo obdarovano in zmožno delovati; sam mora sodelati pri svojem razcvitanji, pri svojem oblaževanju, pri svojem povzdigovanji; če ne, se njegova izreja nikoli ne bo dosegla.“ In zopet: „Postava delovanja je velika postava človeške izreje. Noben človek ne biva zato na zemlji, da bi marnjeval. Vsaka umna in svobodna stvar je v svojem bistvu odmenjena za delovanje. Delovanje redí, uri, olikuje moč in življenje. Nemarnost, „far niente“ je uničevanje, je smert.“ Si mar nima nova doba v tem marsikaj očitati? Je mar preobkladanje in predolgo posedanje po šolskih klopéh sposobno buditi jasnost in veselje do lastne in osebne delavnosti? Ako so že v šoli in s šolskimi uki moči preutrujene, komu se bo ljubilo še osebno se z nauki pečati? In ako se v šolski dobi človek tega ne navadi, bode mar pozneje ta lepa marljivost nastopila? Marsiktere skušnje in prikazni, kakor se saj večkrat toži, so temu protivne. Jasnost in veselje tedaj do lastne delavnosti, do koristne rabe svobode se mora buditi, pa tudi prilika k temu pustiti. Kdor pa ves prosti čas z lenobo ali celó po zanikarnih in grešnih potih zatratí, je to očitno znamenje, da se mu omika pograša.

Pred vsim pa, da se izreja prav godi, je potrebna pomoč Božja. Zato so vsi previdni od nekdanj molili pred ukom in po uku. Zato se šole začenjajo s sv. mašo k sv. Duhu. Zato so tudi šolske maše, ktere se pa ravno sedanjo dobo preveč opušajo, in tudi se premalo na to gleda, da bi mladina s priserčnostjo pri njih molila in Božje pomoči prosila. Pogreša se velikrat izgled, pograša se živa vera in marsikaj družega. Zato: Božja pomoč ostani vselej pri nas!

Ovčica.

(Pis. M. Skalovič.)

(Dajje.)

33. Ovčiča je navadno modro molčeeča, le malo bleja, razun v slučaju ako se zgubi, ali kadar ima mlado jagnje. Ne vpije kadar jo peljejo v mesnico, molči kadar jo zakoljejo. Zato pravi že Izaija (53, 7.): „Kakor ovca, ki jo v mesnico peljejo, in kakor jagnje, ki ga strižejo, molči in ne odpira svojih ust;“ namreč Kristus, o katerem pravi evangelist: „On pa je molčal“ (Mat. 26, 63). Ravno ono prerokovanje Izaijevo je bral dvornik etiopske kraljice Kandace, in ni ga umel; pa pristopi k njemu sv. Filip apostelj, mu razlaga pismo ter ga kersti. (Djanje apost. 8, 27—38.) Slovenci pravijo takemu človeku, ki malo govori in rad molči, da se modro derži, torej je v molčečnosti nekak zapovedek modrosti, in zató pravi pregovor: „Kdor modro molči, devetim odgovori,“ in „zaradi molčanja ne bo pisanja ne branja!“ Se vé, vselej ni to istinito. Ravno dandanašnji osrečevalci ljudstva hočejo, da se ima dosti govoriti — (parlamentarizem). Imenitni gerški modriján Pitagora je svojim učencem nalágal, da morajo molčati in jih je skušal po 5, tudi po 12 do 17 let, preden jih je popolnem za novince sprejel, da so se v tem času dobro naučili molčati in poslušati. Še celo Hegel pravi o molčečnosti: „Dolžnost molčanja in krotjenja jezika je bistveni (glavni) pogoj vsaki izomiki in nauku; morajo se misli drugih sprejemati in svojim mislim se odrekati.“ — Modri pravi: „Čas je molčanja, (potem) čas govorjenja“ (Eccles. 3, 7), — in psalmist: „Postavi, o Gospod, stražo k mojim ustam, in vrata pred moje ustnice, da ne zabrede serce moje na slabe besede“ (ps. 140 3): torej „vrata“ naj Bog postavi, ki se o svo-

jem času odprejo, ne terdno „zid“, ki se ne odpira. (Sv. Gregor.)

Spartanci so v starih časih sloveli zaradi svojih kratkih pa modrih odgovorov. Vprašali so Špartanca Karila, zakaj je Likurg (špartanski postavodajavec) tako malo postav dal? in on odgovori: „Malo postav potrebuje, kdor rad molči.“ Kjer prevladajo advokati (odvetniki) po ustavnih državah, tudi veliko postav kujejo. Že pariški konvent, za časa velike francoske revolucije l. 1798, je izdal 11.210 postavnih ukazov.

„Kdor svoj jezik varuje, on varuje svojo dušo.“ (Pregovori 13, 3.) Veliko izgledov imamo iz življenja slavnih svetnikov, ki so ljubili sveto samoto in tihoto, da jim ni bilo treba dosti govoriti. Sv. Gregorij Nazijanec 40 dni ni spregovoril besedice z nobenim — za pokoro grehov jezika. — Sv. Romuald ni spregovoril s živo dušo 7 let, ko je v puščavi bival. — Sv. Janez Molčečnik (Silentarius) je 47 let molčal. — Nek redovnik v samostanu sv. Benedikta v Barbanci ni znil besedice 16 let, in ko je spregovoril, je bila prva beseda čudno močna: gorel je samostan, in velik strah so imeli, da bo vse zgorelo, a pride molčeči mnihi ter čez 16 let prvo besedo reče: „Ogenj stoji!“ in precej na te besede ogenj ugasne. (Scaramelli Ascet. II. c. V.) Sv. Jakob pravi: „Ako kdo misli, da je pobožen, pa ne berzeda svojega jezika, se goljufa in zapeljuje svoje sercé, kajti prazna je njegova pobožnost.“ (Jac. 1, 26.)

Tudi pravimo onemu, ki se ne smeja rad, da se modro derži. Ovcica Kristusova je sicer vesela, pa ne preširna, nikakor da bi se rada v takem društvu zabavljala, kjer je krohotanje nespametno. O Kristusu, nikjer ne beremo, da bi se bil smejal, in tudi ne o Mariji. O mnogih svetnikih se tudi bere, da se nikoli niso smejali, pa vendar vedno bili veselega serca. Zato pravi že modri Sirah: „Neumnež s smehom povzdiguje svoj glas; moder mož pa se komaj na tiho nasmehne.“ (Eccli. 21, 23.)

(Dalje na sl.)

Deržavna cerkev in verske ločine na Ruskem.

(P. Hrisogon M. pripravil po „K. L.“)

Ruski časniki delé te ločine v Rusiji v „popovščine“, ki imajo duhovnike, in „brezpopovščine“, in pa v „jereš“ (haeresis), t. j. prave krivoverce. Pervi bi po takem spadali med staroverce, t. j. staroslavne v shizmi, drugi pa bi spadali v „jereš“ ali heretike, namreč vse v ruskem pomenu.

Popovščina in brezpopovščina zametujeta vse, kar koli se je v cerkvi zgodilo pod patrijarhom Nikonom in za njim. Pervi zametavajo pravoslavno ali rusko duhovščino, ter so si l. 1846 z dovoljenjem avstrijske vlade izbrali v samostanu Bela Kernica v Bukovini metropolit. Molijo za cesarja, pa mu pravijo le „vladar“. Z razkolniki živé v miru, hodijo tudi v njih cerkve in sveršujejo njih šege. „Edinoverci“ so še bližej razkolnikom. V vojski jih je okoli 8200.

„Spasovščina“, tako imenovana po spasitelji (odrešniku), je prehod k brezpopovščini. Glavno, kar veruje, je to, da odkar so pregledane cerkvene knjige, je prišel antikrist na zemljo, in da je mogoče rešiti se le z molitvijo k odrešniku. Kerst jim je zakrament, in samo te ga imajo. Spovedujejo se pred podobo odrešnikovo, molijo za cesarja, hodijo v cerkev.

Brezpopovščina tudi veruje, da je antikrist prišel na svet, in sicer l. 1667, ter da vlada v oblastih in gosposkah in njih podložnih, v mislih in delih. Zatorej oni ne priznavajo ne deželne ne duhovske gosposke, ne zakramentov, ne ceremonij, ne hodijo v cerkev, spove-

dujejo se pa sami med sabo. Keršujejo tudi žene. Zapovedana je brada in čistost, poznajo le deželsko ali civilno ženitev. Mesa in vina ne vživajo. Studijo vsako novino, zlasti zapad, katoličane, turke.

Na prvi pogled je očitno, da te ločine so politično nevarne, ako se prevdari njih razméra do deržave in cara. Poročilo pristavlja, reč nekako olepševaje, da perve tri ločine, izjemši brezpopovščino, „dajó vrednih patrijotov.“ Ta terditev se naslanja na tajne dogodke, kakor bomo videli pozneje. Sploh pa to poročilo ni popolnoma verjetno, in števila so pomanjkljive.

K prvim krivovercem šteje „Ruski mir“ najprej „pomorce.“ Oni priznavajo cara in oblasti, le v svojih molitvah za cara stanovitno izpuščajo pridevke, n. pr. „pravoverni.“ Tudi ti krivoverci zopet imajo svoje ločine.

„Od pomorcev“ je odcepila se ločina, „feodosejevščina“. Ta ne pozná zakramentov, ne ženitve, ne prisege. Ločina je bogata, razširjena, ter ima dokaj narodnjakov. Šteje do dveh milijonov, daje do 19.200 vojakov novakov, ki sicer nimajo pravega prepričanja, pa vendar toliko domoljubno čutijo, da za obrambo domovine mora biti vojska in oblast!

„Filipovci“ so se oddružili od „pomorcev.“ Oni so huji od „feodosejevščine“, kar se tiče znašljivosti ali sterpnosti in pa nepriznavanja pravoslavnih šeg in zakramentov. Samomor, vreči se v ogenj, samega sebe sežgati, umoriti se z lakoto; vse to delajo oni, češ da: Kristusu na ljubo!

„Romarjem“ ni dosti eden antikrist, oni verujejo v tri naenkrat: papeža, patrijarha Nikona, cara Petra vel. Ne priznavajo nikakoršne oblasti. Borba je dopuščena po njih krivoveri z dušnim orodjem, skozi propagando, v to pa, da je potrebno romanje. Pri njih ni zakona. — O poslednji tej ločini govori službena statistika l. 1864: „neka druga sekta ne priznava deržavne oblasti; car jim je posebljeni antikrist; prehajanje jim je člen vere. Je jih kak milijon ob bregovih Volgeje in Oke.“

Ruskega mira poročilo pripoveduje dalje: „Ostale brezpopovske sekte se odlikujejo s svojimi posebnostmi. „Adamska bratovščina“ se ne dotika denarja, na katerem je podoba „antikristova“, t. j. carova, niti potovnice (reisepass), ki je posebno pristujena sektam, ktere ne priznavajo oblasti in tudi ne hodijo po tlakanih ulicah.“

„Ločina „detomorcev“ prizadeva si raj napolniti z dušami nedolžnih otrok. Nekteri teh zmotenih spet mislijo, da kdor se sam ubije, pride v nebesa. Teh divjih ločinov je do milijona. Malo jih je v vojski, ker termasto ubijajo otroke, in redko je kdo star 20 lét. Zatorej se množi ta sekta z odraslimi.“

Krivoverska ločina „prerokov“ in „božjih ljudi“ (da se Bogu smili), in onih, „ki se sami bičajo“, je nastala pod carom Aleksijem. Brado morajo nositi, vina in duhana ne smejo vživati, snažnost je zapovedana; ženitev prepovedana; otroke pred rojstvom uničujejo! Obrede ruske cerkve spolnujejo le po zunanem. Stanovitne dni se zbirajo k molitvi, pojó duhovne pesmi, nato začno neko nesramno službo božjo, verté se in gibljejo kakor nori in besni, in takrat prerokujejo. Nasledovajo še večí ostudnosti.

„Ločina „evnuhov“ prepoveduje vsako sladnost, tudi vino in duhan in pesni in povesti in je preveč gerda, da bi jo popisovali.

„Skakavci“ ne priznavajo ne zakona, ne kersta, ne obhajila. Vino, meso jim je prepovedano itd.

„Napoleonska ločina“ je navstala z l. 1820. v Belostoku in je razširjena tje do Moskve. Oni molijo pred kipom Napoleonovim, ki ga časté kakor boga. Montani verujejo, da hodi vanje sveti duh. Hodijo bosí

molče, prerokujejo le takrat, kadar mislijo, da je sveti duh v njih. Dekleta morajo živeti kakor nune.“

Spet so ločine nekakih „molokanov“, nastalih iz sosestva z nemškimi naseljenci, luterani, bernhuterji itd. Zametavajo rusko vero, ne priznavajo prisega, prepovedujejo nositi orožje, čakajo „carstva ararastkega“, češ, da bo razdajalo carstvo rusko; sicer so čedni ljudje in pridni. So pa tudi „ruski judje“, ki posvečujejo nedelje, „akinsijevci“, ki učé občno bratinstvo, enakost, komunizem, in „stundisti“ ali protestantje. Malokanov — teh je čez milijon, v vojski vsako leto 9600, ki so porazmeščeni po bolnišnicah in drugod, ker ne nosijo orožja.“

Vse doslej navedene ločine se nahajajo pod imenom „duhobona“. „Golos“ se pritožuje nad temi ločinami: Najimenitnejša v novejšem času je ločina „anabaptistov.“ Ali ta ruska ločina se razločuje od istoimene zapadne. Ti dopuščajo kerstiti otroke, vendar zakon zametavajo, dopuščajo ga le onim, ki se čutijo slabe. Dasiravno to dopuščajo, so vendar po njih mislih otroci nečisti, in ne brigajo se za njihovo izrejo. Iz njih, kakor pravijo, postanejo potepuhi, tatovi, razbojniki.

Vsaka opozicija dobiva na Ruskem čuden in razujzdan značaj, tudi opozicija na cerkvenem polju. Carska samovoljnost je imela moč, življenje gerške cerkve, že samo na sebi tolikanj slabo, v svoji državni cerkvi popolnoma zaterati in spraviti ga na golo formalnost; toda duhov v to praznino ni mogla prigozati, in celo zdaj je to še prav težko. Pred par leti je pisal dopisnik iz Ruske: „Med tem ko si ruska vlada z vso močjo prizadeva, tako politično kakor narodno edinost čversteje utrditi, državna cerkev razpada; njo razjedajo ločine okoli Moskve po vaséh, v vsaki vasi sta dve ali še več teh ločin, različnih in čudnih. . . . Kako da se to ločinarstvo širi po Ruskem, kaže najbolje to, da število razkolnikov (ali recimo podrazkolnikov) znaša 15 milijonov.“

Število teh razkolnikov v razkolništvu se ne dá natanko naznaniti, še vlada sama tega ne more. Enkrat dupušča 8 milijonov, drugič našteje samih „starovercev“ okoli 10 milijonov, in sicer o priložnosti, ko se je v njihovem zboru razpravljalo, bi li ne bilo političneje dopustiti jim metropolita doma, kakor da bi 10 milijonov Rusov bilo v zvezi s tujci, ki bi jih morebiti mogli zlorabiti proti Ruski. Število razkolnikov znaša torej čez 15 milijonov. (Konec sledi.)

Ogled po Slovenskem in dopisli.

Iz Ljubljane. (V prid deklic po tovarnah, fabrikah.) Odkar so se jele tovarne množiti, zlasti po „cigarnici“, se je večkrat slišalo, kako so v duhovnem oziru zapušene deklice po fabrikah, in da bi bilo treba kaj storiti v njih dušni prid. Katoliška družba v Ljubljani, kateri je namen poživljati in razširjati katoliško zavednost, je sklenila tudi v ta namen kaj storiti ter s pomočjo blagih gospej, ki bi v ročnih delih in družih koristnih podukih pripomogle, napravili podučevalen tečaj za take deklice, zlasti delavke po tovarnah. Ktere izmed njih se tega vdeleževati želé, naj se oglašijo prihodnjo nedeljo — 5. novembra — med 9. in 11. uro dopoldne v prostorih katoliške družbe na starem tergu št 13, I. nadstropju. — Popoldan o poli šestih se potem precej prične s podukom.

Ob enem prosijo se vljudno blage gospé ali gospodičine, ktere bi iz ljubezni do Boga in bližnjega hotele sodelovati pri podučevanju, naj blagovolé to naznaniti preblagorodni gospej grofinji Sofiji Auersperg, ali pa društvenem predsedniku dr. Ant. Jarc-u.

Iz Ljubljane. Novi apostoljski namestnik po smrti škofa kombini-ja, kakor naznanjajo „Annali del Buon Pastore“ v Veroni, je 21. kim. 1882 v Rimu izvoljeni prečastiti gosp. Frančišk Sogaro, nadduhovnik pri sv. Jurju v Braidi Veronski. Rojen je v Lonigu, škofiji Vicenški, 31. grud. 1839. Učil se je že od mladosti vsih za misijone potrebnih nauk, tudi jezikov, ker imel je namen misijonar postati. Od l. 1874. pa do zdaj je bil vodnik duhovnije sv. Jurja v Veroni, sploh ljubljen od vernikov in od škofa. Bil je prijatelj r. škofa Kombonija in se je posebno pečal za njegov misijon. — Bog mu daj, da bode vreden naslednik Knobleharjev, Komboni-jev in družih verlih mož, ki so življenje dali za prerojenje zamurske dežele!

Gorica 29. okt. Ker ste še celo malo ali pa morda nič čuli o letošnjem stanju našega središnjega semenišča, sprejmite o tem nektere verstice. Začetek novega leta je bil 4. okt.; bogoslovci pa bi lahko dobajali bolj redno; še sedaj ni vseh. Kje je vzrok tej nerednosti? Sedaj je gg. bogoslovcev 60 in 1 externist, kateri je pa ob enem prefekt v Andrejevišči, ali kakor tu pravijo „v malem semenišči.“ Izmed teh 60 jih je po narodnosti naj več Slovencev, 34; Hervatov 10; Italijani 4 in Furlanov 12. Letošnje leto je prišlo sem tudi več mladeničev iz Kranjskega, do sedaj 10, in kakor čujem, jih imajo prav radi, ker so veseli ljudje dobrega serca. In tu se mi nehoté vriva misel, da bode zopet prišel čas, kakor nekdanj, da bo verla Kranjska zopet preskerbovala po 4 ali celo 5 škofij z duhovni. Zato je pa tudi pri vsih pritežnostih vendar še očiten blagoslov Božji za Kranjsko. Da bi vseh teh 60 mladeničev imela ena sama škofija, potem bi se ne bilo treba bati tolikega pomanjkanja, kakoršno je sedaj; toda poprej moramo število deliti, potem bomo še le videli, kak razloček je med številom bogoslovcev te ali une škofije. Goriška nadškofija šteje 33 bogoslovcev, Terzaška 18, Poreška 4, Kerška (Veglia) 5. Kerška škofija ima še nekoliko prostorov v semenišči v Zadru. Ako pogledamo te male številke, se moramo čuditi, da ima Goriška največ bogoslovcev in najmanj pomanjkanja, v tem, ko imate Terzaška in Poreška malo bogoslovcev, pomanjkanje pa toliko, da si skoraj govoriti ne upam; posebno v Poreški škofiji. Kajti mnogi Lahoni so komaj še zmožni svojim opravilom, in kaj še le bode, ker narastka ni, in mladeniči, kateri so v Kopru v zavodu, o teh se še sedaj govoriti ne more; najviši šola, v kterih se nahajajo ti odgojenci, je 5 gim. razred; tedaj tu 4 in v semenišči 4 leta, je 8 dolgih let; koliko starih duhovnov utegne že pomreti med tem časom in mladih ne bo, da bi jih nadomestovali.

Posvečenje novega poreškega škofa mnsgr. dr. Al. Zorna se še ne bo ravno berž veršilo; ni še prejel papeževga pisma. Kdo mu bode nasledoval v semeniškem vodstvu, ni še znano. *

V Sarajevu, 25. okt. Danes se je overšila v Sarajevu prelepa slovesnost. Blagoslovili in odperli so presvetli nadbiskup dva vstava naša: vstav sv. Jožefa in Marijin vstav. Prišli so k slovesnosti vsi katoliški duhovni z nadškofom, deželni glavar prevzvišeni g. Appel, preuzvišeni civilni adlatus baron Nikolić, vsi trije upravitelji vlade, in velika množica vradnikov, častnikov in izmed naroda. Niso nas prezerli mohamedanci, — pričujoč je bil Mustaj-beg Fadil Pašić, beg Kapetanović, in drugi; a tudi zastopniki pravoslavni (greško razkolni) in judovski so dosli.

Presvetli nadškof so blagoslovili oba vstava, maševali in jako lep govor imeli. Povedali so, da je danes

* Lepa hvala! Druge zadeve smo Vam naznanili pisмено. Vr.

ravno 14 lét minulo, kar je prečastna redovnica majka Lechner došla iz Bavarskega v Beč, da vstanovi družbo namenjeno osobito za pomoč revnim sirotam in služkinjam, in da bi razun tega delale tudi v šolah dékliških. Bog je njen trud obilno blagoslovil, danes je doveršen 13. in 14. vstav (ali bolje prav 15., ako mu pridamo še malo bosanski zgradico (poslopiče) v obližju Sarajeva, kateri smo dali ime Betanija). Priporočali so Sestram stanovitnost v poslu, otrokom poslušnost, a vsi nazoči gospodi so govorili na serce, kako ne morejo naroda osrečiti samo postave, ako se ne poskerbi tudi za pravost, ter vérnost. Kdor pobija vérstvo, podkupaje državi stebre, ki na njih sloni država. Po sv. maši so se gojenke v nemškem in hervaškem jeziku zahvaljevale visoki gospodi za dobrovoljnost, kar je storil na koncu tudi po hervaški vodja obeh zavodov, ktere je na daljni ljubavi in podpori priporočal. Naznanil je pa tudi osobito veselje, da vidi pred soboj tako sijajne zastopnike, cerkvene, državne in mestne. Bog daj, da bode zavod v resnici koristil cerkvi, državi in mestu. Vsi nazoči so se veselili razhajali. Poglavar je obetal svojo pomoč, adlatus baron Nikolić je v ime svoje in v ime svoje žene dal 300 gl. in obliubil mesečni donesek po 25 fl.

Do sedaj je prejetih 70 otrok, med kterimi 12 no-tranjih. Nadjamo se, da bo Gospod Bog djelovanje do-brih in vnetih sestrá blagoslovil. Sestre so po narodnosti Čehinje. Poljakinje, Slovakinja in Nemke. Za pomoč v šolah imamo dve Hervatici nesestri.

Neizrečeno ljubeča mati, preserčno hvaležen otrok.

Pred več leti gre v Švicarskih gorah kmetica zju-traj z družimi posli na polje žét. Vzela je seboj svoje malo dete. Položi na polji dete v mehko travo in začne žéti. Žanje naprej in prižinja delj in delj; kar zasliši nad seboj šum in fofotanje s perutnicami, in ko po-gleda od kod to prihaja, zasliši glasno vekanje svojega deteta;... ta trenutek zagleda, kako velikanski berkasti jastreb otroka s kremplji zagrabi in po zraku odnaša.

Žena strašno zakriči in druge ženice pritekó. Vse vidijo, kako jastreb na višavi z otrokom preč leti, mati pa blede in terda kakor steber roke steguje za jastre-bom in s široko odpertimi očmi nepremakljivo za njim gleda. Jastreb pa vedno višej in višej leti z detetom proti gujezdu, ter se poslednjič zgubi v duplino sredi stermih pečin.

Nepredvidoma, kot bi se mati zbudila iz strašnih sanj, kakor vihár plane kviško in zbeži. Ljudje prvi trenutek niso vedili, kam; ali predno so mogli prašati, vidijo ubogo obupno mater hiteti v hrib proti mestu, kjer je bil jastreb zginil. Kobacá od kamna do kamna, — zdaj zgrabi za borov germ, zdaj plazi čez pečeno meljino, zdaj nazaj zdersne, zdaj stopa zopet kviško, dokler ne prispè do skalnate stene — in zdaj gleda na vse strani, kje bi se dalo nakviško. Vákne se čez nad-visečo skalo, potem zopet dalje. Zdajci obstane pred skalnato razpokljino, in ondi gori v luknji na višavi je jastrebnjak. Mati stegne roke proti nebesam in moli, in zdaj — o Bog! pomagaj ji! — požéne se čez prepad in — hvala Bogu! — na unem kraju je, in zopet si pomaga dalje kviško. Pa glej! poškovala se je blezo, le še z rokami in po kolenih se dalje plazi; le prav počasi prihaja naprej; zdaj le še malo dalje, in je pri duplini. Obstoji, roke razplè, — potem pade na tla, in ni je več viditi. Nato izleti jastreb iz dupline, bije s perutimi in fofotá sem ter tje pred luknjo.

Dva urna fanta sta za ženó hitela, kar sta mogla naj hitreje; bila je pa ona daleč spredej. In ko tudi

sama tje gori prideta, sta našla ženo v terdi omedlevici, skoraj kakor merliča — na rokah in nogah kervovečo in na obrazu ranjeno in opraskano; zraven nje, zuuaj jastrebjege gnjezda, leži njeno dete, nepoškodovano, le od jastrebovih krempljev je tu pa tam kervavo opraskano. Angelj varh ga je obvaroval, ko ga je jastreb nesel.

Predno so ubogo mater pripravili k zavednosti, je prišlo tje gori nekaj družih ljudi, ki so mater in otroka počasi in previdno spravili v nižavo. Toda mati ni več dolgo potem živela. Zmešano je govorila in kmali je umerla. Od blizo in daleč so ljudje prišli na pogreb — prezvesti materi skazat poslednjo čast.

Nekaj lét potem pa so dan na dan na grobu te matere vidili dete klečati; včasih je imelo pri sebi cvetličén venec, ki ga je obesilo na grobni križ. Dolgo in dolgo je prejkalo na grobu zveste matere, in slišali so ga večkrat zdihovati in klicati: „O moja mati! ko bi vender Vi še živeli! O kako ste Vi mene ljubili! Vi ste za-me umerli!“ —

Pisatelj v „Missionsblattu“ (22. okt. 1882) je tej resnični in presunljivi dogodbi pridjal še tudi koristen nauk. Otrok marsiktere uboge matere morebiti služi daleč od domačije v hiši, v kateri mladi in stari jastrobi v človeški podobi letajo. In otrok piše in očetu ali materi toži svojo bridkost, kako se mu je po dnevi in po noči braniti zoper te roparske krokarje, da si ohrani nedolžnost in poštenje.

Kaj bode storila v takem primérleju keršanska mati? Ako je prava mati, ona hití in izterga svojega naj ljubšega otroka iz krokarske luknje, da se obvaruje naj boljše lepota in blago. In dobra mati, če malo svet pozná, svojega otroka nikoli in nikakor ne dá tje v en dan v tujo hišo; dá ga le v tako hišo, kjer je pošten in pobožen gospodar in bogoljubna, vérna gospodinja, ter bodeta namestnika očeta in matere svojemu poslu, skerbela za red in strah božji. Dobra mati je za otroka res pravi nebeški dar. O molite, otroci, da bi usmiljeni Bog vsakemu izmed vas ohranil dobro mater!

Na očetovem grobu.

Smert, ti britka in nemila!

Me siroto si storila;

Kam potečem,

Komu rečem:

Oče moj?

Zemlja skerbnega mi skriva,

Trava, oh! že kraj pokriva,

Kjer moj dragi

Oče blagi

Smertno spi!

Kaj sirota čem začeti,

Kam po svetu se ozreti?

Serce poka,

Mil'ga joka

Skor končám!

Oh siroto, da bi žena

Bila bela in kočena

Prej še vzela

In sprejela —

Zemlja me!

Solze grenke le rosite,

Cvetkam vélim le prilite;

Jih z ljubezni

Sin hvaležni

Vsadir je.

Križ na grobu zasajeni,
Krepka si tolažba meni,
Njega duša
Da okuša
Tvojo moč.

Kadar glas trobente počí,
In od zemlje vsak se ločí.
Gre iz jame,
Me objame
Oče moj.

S—d—n.

Na materinem grobu.

Oh, osoda prenemila!
Ves zaklad si mi razbila,
Kar mi je naj ljubše bilo,
Serce moje je zgubilo!

Že okó je utonilo,
Ki me gledalo je milo;
In sercé, ki me ljubilo,
Za-me več ne bode klilo.

Roki, ki ste me nosile,
Usta, ki so me učile,
Smert nemila si mi vzela,
In veselje vse spodjela.

Uke lepe mi dajala,
Čednost v serce mi vsajala,
Zdaj pa v temni zemlji spava;
Ž njo mi up po vodi plava.

Mati draga, zvesto-verna,
V skerbi za-me bla nezmerna;
Oh, ne gre mi iz spomina,
Žalost kdo izreče sina!

Eno še me oserčuje,
Vikši da nad nami čuje,
Da si srečna v svetem rajú,
In da bo spet združil naju.

S—d—n.

Razgled po svetu.

Pariz. V mesticu Dammertín (Seine-et-Marne) so kulturoborski srenjski zastopniki skupili tako klofuto, da je blezo ne bodo več pozabili. Zastop je imel 9 republikanov in 7 konservativcev. Republikani so svetovali, naj se v začetku šolskega leta redovni učitelji odpravijo in s samimi posvetnimi nadomestijo. Pri prvem glasovanju pa se je pokazal nepričakovani nasledek, da je bilo 8 glasov zoper 8, ker eden republikanov se je bil pridružil konservativcem. V drugem glasovanju pa so rudečkarji še enega zgubili ter je bilo 9 glasov proti 7 zoper odpravo redovnikov. Manjšinarski kulturoberbarji pa v svoji silni razdraženosti niso odjenjali, vsi so se odpovedali odboru in v terdni nadi, da bodo zopet izvoljeni, so se sklicevali na svoje volivce. Pakaj se zgodi? Ne eden teh žolčnih kušarjev ni bil več izvoljen in Dammartin ima zdaj zgoli konservativne mestne očete.

(Kako francoski liberalci skerbé za bolnike.) V Auxerru so francoski rudečkarji ondotno bolnišnico vzeli redovnim Sestram in so jo zročili posvetnim ženskam. Začele pa so se razširjati tožbe, kako gerdo se z bolniki dela; vendar liberalnih trinogov nobena tožba ni ganila, da bi napake odvernili. Ali zgodilo se je

nekaj, kar je liberalne viteze prignalo, da se je reklo: ali napravo zaprite, ali pa jo zopet Sestram izročite! Legar namreč je začel neusmiljeno gospodovati, in svetnjaške strežnice niso vedile boljšega pomočka, kakor zajčjo pot nastopiti ter uboge bolnike v njihovi najhujši nadlogi zapustiti! Zdaj so bile sovražnim rudečkarjem zopet dobre redovnice, ktere so vnovič poklicali in one so v svoji ponižnosti in zatajevanji zopet sprejel strežbo, pa tudi nektere že same umerle za legarjem iz ljubezni do terpečega bližnjega. — Druga znamenitost je, da v ravno tem okrožji je bil izvoljen poslanec Pavel Bert, sovražnik vsakterih cerkvenih redov. Ta človek je zdravnik, in če kdaj, moral bi zdaj biti med svojimi volivci v Auxerre-u, ko ondi tako huda kužljiva bolezen gospoduje. Toliko bolj je bil to dolžan, ker na zdravilskem polji ta pavlasti Bert veljá za strokovnjaka perve verste. Kje pa je sloveči Bert v toliki nevarnosti? Kaj počenja?... Mož popotva za kratek čas.

Amerikanske novice. „Gibst du mir die Wurst, so löscht' ich dir den Durst.“ „Wanderer“ v Minnesoti ima spisek z napisom „vradolov“ (Aemterjägeri), v katerem svobodno republiko hvali le v tem slučaju, ako res v nji vlada ljudski glas in je občni blagor ljudstva naj višji cilj. Možje, katerim so ljudske koristi perva skerb, naj bodo očitni vradniki. Naj lepši republika pa postane zaničljiva, ako službeni novaki derejo in plazijo za službami, kakor lovec za divjačino, da jo vjame in odere. K temu pristavlja: „Do tega je amerikanska. če tudi še mlada republika dospela v marsikterem oziru.“ Pravi, da „ljudska volitev“ je prišla v zasméh, da ne le pri volitvi velikih vradnikov v republiki, temuč od države do države, od okroga do okroga, do zadnjega mesta, kjer se oddaja kaka služba, vejjá: „ti meni, jaz tebi; — ti delaj za mene, potem bom jaz v svojih krogih gledal, da ti dobiš službo“ itd.

V št. 776 pripoveduje ravno ta časnik, da je „kongres“ v svojem zadnjem shodu vstanovil 1590 novih vradniških služb, med njimi tudi službe pomožnih, vojnih in mornarskih tajnikov, ki so bile poprej kot nepotrebne odpravljene. Bila je namreč tolika sila službolovcev, da si kongres ni mogel drugač pomagati ter je „za gladube iskal prostora pri vladnih jaslih“. Pri razdeljenji pa so bile vradniške sobane pretesne in pomagali so si s tem, da so napravili podnevno in ponočno službo; toda za nove „skribakse“, kakor pravi „Wanderer“, ni bilo deia. Pravi tudi, da vašingtonski listi vsak dan donšajo naznanila, v katerih se „za dobro plačo“ išejo službe po vladnih pisarnah, in skazalo se je, da ta barantija je zelo koristna.

K temu bodi pristavljeno le samo prašanje: Kakošne vére in značaja možje so zmožni za ljudsko korist tako skerbeti, kakor zahteva pisatelj amerikanski? Mar brezvérci?...

Nove cerkve se neprenehoma zidajo po mnozih amerikanskih krajih. V škofiji Green-ski (Milwaukee) se ravno zdaj doveršujejo tri nove cerkve. Med temi je iz kamnja zidana poljska cerkev Marijnega Serca v Poloniji. — Pri sv. Lovrencu v okrogu Vašingtonskem je bila 4. okt. nova cerkev posvečena. Pervega okt. pa je v Port Vašington-u škof milwaukeejski postavil temeljni kamen za novo cerkev Marije D. — In tako dalje skor brez števila.

Smert zarad ene hruške. V mesticu z imenom „Zeulenroda“ je mladeneč 16letni Hüfer, gredé s polja, šel memo verta fabrikanta Steher-ja in vidil zraven plota na vertu zrele hruške. Utergati hoče eno hruško in se vákne na plot. V tem trenutku se zašliši strel in revež mladeneč se zverne mertev na tla. Fabrikant sam, 72letni človek, mu je bil strel svinčenih zern pognal v glavo. Ljudje so bili silno razdraženi. Steher

je bil zapert in pride pred poroto. — Dva nauka: 1. Mladi in stari, pustite tuje reči pri miru, če tudi bi bila le ena hruška ali jabelko. S tatvino po polji se stori veliko greha, razdraženj in nesreč. 2. Posestniki, ne bodite tako gerdi in lakomni, da bi za vsaki nič ljudi derli, terpinčili, ali celo pobijali!

Naravni občutek maščevanja zoper nersramnost se je strahotno znošil v Willstton-u S. C. une dni. Černuh Natan Bonnet je bil zarad posilnega napada hčere nekega državljana kvaterno sredo (20. sept.) zvečer po sodniku L. iz ječe peljan, in ko je hudodelstvo priznal, brez daljše obravnave na drevo privozljan in s svinčenkami prestreljevan.

Pruskonemško. Pri volitvah volivcev je središnja stranka, kjer so katoličani, dosegla marsiktere slavne zmage. V Koloniji je 332 središnjih zmagalo proti 214 nasprotnikom; tudi v Bosni, Trieru, Cahenu, Düsseldorfu, Koblencu, Monastiru so lepe zmage. Le v Krefeldu so zarad krivično vravnanih volilnih okrajev zmagali liberalni s 152 proti 130 glasovom. Temu nasproti pa je v Krefeld prišel vladni odlok, vsled kterega se bojo l. 1883 ondote mešane šole spremenile v verske, za kar se je posebno odposlanstvo h kultusministru Gosslerju nalaš prišlo zahvalit, ko je v Düsseldorfu bival. Odgovoril jim je, da ga veseli, ker je zdaj v prijetnih okoliščinah, da zamore vstreci željam keršanskih staršev.

Kako pa se sploh še vstreza željam katoličanov, kaže to, da izmed 813 župnij nadškofije Kolonijske jih je 260, in v Trierski tudi skoro tretjina brez dušnega pastirja; če pa kak tuj duhoven pride kerstit ali tudi sv. Obhajilo podelit, ga ti kulturoborci oglobijo za denar, ali pa zaprejo, kar se je zopet v kratkem zgodilo dvema. Še Turčina bi bilo morebiti sram kaj tacega početi. V Bellu je zdaj umrl župnik dr. Schmitz, kaplan pa je zapert in izgnan; toraj 2300 duš čisto brez dušnega pastirja.

Nasledek pruskih volitev je taki-le: 136 konservativcev, 48 svobodno-konservativcev, 101 središnikov, 70 narodno-liberalcev, 20 secessionistov, 39 naprednjakov, 18 Poljcev in 2 Danca. Sploh so se volitve liberalnim slabo obnesle. Večino v zbornici imajo središniki in konservativci, in ako med poslednjimi ne bo preveč sovražnikov katoličanov, bi utegnilo kulturoborstvo poslednjič vendar enkrat zasluženo bunko po termasti butici dobiti

Bratovske zadeve.

Koledar za prihodnji teden:

6. listopada. S. Lenart. — 7. S. Engelbert šk. — 8. Osmina Vsih-Svetih. S. Bogomir (Gotfrid). — 9. Posvečevanje nadstolnice najsv. Zveličarja v Rimu. S. Božidar m. — 10. S. Andrej Avelinski. — 11. Sv. Martin (Davorin) šk. — 12. Štiri in dvajseta nedelja po Bink. Varstvo B. M. D. S. Martin m.

V molitev priporočeni:

Dva mladenča za odvernjenje od brezna pogubljenja. — Oseba za obvarovanje čednosti. — Človeštvo priporočeno v varstvo angelj-varhov, patronov, sv. Jožefa in N. lj. Gospé presv. Jezusovega Serca za varstvo sv. čistosti. — Ze več let bolehen bogoslovec se priporoča v molitev k „naši ljubi Gospej, da bi mu sprosila telesno zdravje. — Spreobrnjenje nekega očeta.

Opomini k modrosti.

(Iz bukev Sirahovih, iz XXXIX. pogl.)

6. listop. Vse Gospodove dela so prav dobre.

7. Dela vsega mesa (vsega človeštva) so pred njim (očitno pred Bogom), in njegovim očem nič ni skritega.

8. Od vekomaj do vekomaj vidi (Bog) vse, in nič ni čudovitega v njegovih očéh.

9. Njegov (Božji) blagoslov se kakor reka razliva.

10. Kakor (pa) je potop napojil zemljo, tako bo prišla njegova jeza nad narode, ki ga niso iskali.

11. So duhovi, ki so za maščevanje vstvarjeni... Ogenj, toča, lakota in smert, vse to je vstvarjeno za maščevanje.

12. Zobje zverin in škorpionji in kače in meč se mašujejo nad hudobnimi v pokončevanje.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Volitev državnega poslanca v Ljubljani bode 9. t. m. Enoglasno odmenjeni kandidat je župan gosp. Peter Grasseli. — Ljubljanski mestni odbor je sklenil, da se z malimi izjemki ima slovensko vradovati v mestnem zboru. — Pravijo, da državni zbor se prične 21. nov.; delegacije se boje doveršijo 15. t. m.

† **Terzija Karlin**, roj. Hartmanova, mati dveh čast. gg. duhovnov, župnika Ivana v Doberničah, in Andreja kapel. v Smledniku, pa gimnaz. gosp. profesorja Davorina v Kranju, in več hčeri, je umerla v 69. l. svojih dni, previdena s ss. zakramenti, in bila pokopana 29. okt. zjutraj ob 7. Sprog Florijan in vsa druga mnogo-spoštovana rodovina priporoča blago ranjco v pobožno molitev in blag spomin.

Poterdilo in zahvala. Sprejem po „Danici“ nabranih milih darov za pogorelce pri sv. Magdaleni na Gorah v znesku 155 gld., ktere ste mi Vi poslali blagovolili, s preserčno zahvalo poterjujem, ter bodem skrbel, da se vestno razdelijo. Bog plačaj obilno vsim dozdanim dobrotnikom, obudi pa naj še mnogo novih!

V Ledinah, 30. okt. 1882.

J. Demšar, župnik kot gorški oskerbnik.

Sarajevo, 25. okt. (Poterdilo in zahvala.) Poterjujem, da sem prejel od Vas, 1) lep kelih, 2) 120 gld. in to 50 fl. za ss. maše, 50 za cerkve, ki se zidajo v Bosni (škof so jih za sedaj odločili za katedralno cerkev, ako je darovateljem prav), 20 za različne misijonske potrebe. 3) Svetilnice in cerkvene obleke nisem še dobil, a pisal sem v Sisek po nju. Bog poverni vsem dobrotnikom!

Prehvaležni dr. Anton Jeglič, kanonik.

Darovi prihodnjič.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. Bl. P—č v Gl.: Intencije oddane na dobro mesto, in kupon verlo dobro došel za dijaški būdžé. Bog pomiluj, plačaj in podaruj z vso obilnostjo za vse! — G. Jož. Ož. v Os.: Naročnina oddana in drugo vravnano. Pozdravljeni! — G.—lj: Želel sem od tekočega l. 1882. Pozdravljeni. — G. V—č: Spolnilo se bo, kar se dá zastr. preisk. odp... „Nobenega fleisscetelca?“ mi ni prav jasno; je mar to madj. „halgáš?“